

**NACIONALNI PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE OSOBA SA ŠEĆERNOM
BOLESTI 2015.-2020.**

(izvještaj o provedenim aktivnostima u 2019. godini)

**HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO**

Zagreb, ožujak 2020. godine

Nacionalni program zdravstvene zaštite osoba sa šećernom bolesti 2015.-2020. usvojen je na sjednici Vlade RH održanoj 24. lipnja 2015. godine.

Tijekom 2019. godine planirane su aktivnosti prema pet točaka programa (u nastavku) uz finalizaciju prethodno planiranih, a nedovršenih aktivnosti:

1. provođenje edukacije opće populacije i osoba sa šećernom bolešću,
2. osiguravanje organizacijskih/ regulatornih preduvjeta na temelju stručnih analiza i osiguranih financijskih sredstava te dodatna edukacija kadrova a u svezi sa definiranim edukacijskim modulima te kurikulumima usklađenim sa međunarodnim smjernicama
3. rano otkrivanje šećerne bolesti u općoj populaciji starijoj od 50 godina i stanovnika mlađih od 50 godina s prisutnom prekomjernom tjelesnom težinom ili debljinom i dodatnim čimbenicima rizika,
4. rano otkrivanje šećerne bolesti u trudnoći,
5. praćenje bolesnika (indikatora kvalitete skrbi) uz prijavljivanje bolesnika u CroDiab registar.

Provedene aktivnosti

Iako je već 2015. godine pripremana radna verzija smjernice za organizaciju zdravstvene zaštite uz definiranje razina skrbi i ovlasti uz poticanje „diabetes-friendly“ obiteljskih liječnika unutar grupnih praksi te stručne smjernice/algoritmi za liječenje bolesnika na primarnoj i specijalističkoj razini, one u 2019. godini nisu još usvojene. Uz usvajanje smjernica, planira se i edukacija liječnika obiteljske medicine. U studenom 2019. Društvo za dijabetes i bolesti metabolizma HUMS-a je donijelo odluku za donošenje smjernica za edukaciju bolesnika sa šećernom bolesti. Formirana je radna skupina za izradu smjernica prema uputama Hrvatske komore medicinskih sestara za pisanje smjernica te definiran plan donošenja za dvije godine (**točke 5.1. i 5.2. Nacionalnog programa**).

U svezi unapređenja interoperabilnosti (**točka 5.3. Nacionalnog programa**) 2016. i 2017. godini ostvareno je povezivanje na razini primarna zdravstvena zaštita – Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – Hrvatski zavod za javno zdravstvo sadržano dok je u 2019. godini definiran MDS (minimal reporting data set) te pokrenuta procedura za njegovo usvajanje na razini Ministarstva zdravstva - Radna skupina Ministarstva zdravstva za šećernu bolest i ostalih dionika (sudjelovali Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Referentni centar Ministarstva zdravstva za šećernu bolest, Sveučilišna klinika Vuk Vrhovac, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i članovi radne skupine Ministarstva zdravstva).

Informacije o provođenju edukacija opće populacije i osoba sa šećernom bolešću te aktivnosti ranog otkrivanja šećerne bolesti u populaciji +50 i <50 godina u povećanom riziku (**točke 5.4. i 5.7. Nacionalnog programa**) za 2019. godine smo zaprimili od sljedećih ustanova i društava:

1. Referentni centar za pedijatrijsku endokrinologiju i dijabetes KBC-a Zagreb i Hrvatsko društvo za pedijatrijsku endokrinologiju i diabetologiju HLZ-a
 - Radionice za roditelje novootkrivenih bolesnika sa šećernom bolešću
 - Ljetovanja za djecu oboljelu od šećerne bolesti
 - Edukacije za djecu i roditelje o korištenju senzora za neograničeno skeniranje glukoze u intersticijskoj tekućini
 - Predavanja za bolesnike sa šećernom bolešću - Godišnja skupština društva Veliki za male sa šećernom bolešću (12/2018)
 - Edukacija nastavnika i odgajatelja djece sa šećernom bolešću (6/2018, 10/2018 i 12/2018)
 - Individualna edukacija nastavnika i odgajatelja djece oboljele od šećerne bolesti u Klinici za pedijatriju

Referentni centar za pedijatrijsku endokrinologiju i dijabetes KBC-a Zagreb i Hrvatsko društvo za pedijatrijsku endokrinologiju i diabetologiju HLZ-a napominju kako većina točaka u ovom izvješću nije primjenjiva u pedijatrijskoj populaciji oboljelih od šećerne bolesti tipa 1 te kako je u cilju izrade kvalitetnog programa zdravstvene zaštite osoba oboljelih od šećerne bolesti nužno uključivanje

pedijataru u izradi, provedbi i koordinaciji Nacionalnog programa zdravstvene zaštite osoba sa šećernom bolesti.

2. Nastavni zavod za javno zdravstvo Dr. Andrija Štampar

- Održano 26 javnozdravstvenih akcija usmjerenih prevenciji i ranom otkrivanju šećerne bolesti - mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi (GUK) uz liječničko, kineziološko i nutricionističko savjetovanje. Preventivnom pregledu pristupilo ukupno 1386 osoba u dobi od 18 do 80 godina (rezultati: 124 osobe s povišenim vrijednostima GUK-a, od čega 84 novootkrivena).
- 28.02.2019. održano predavanje na temu "Tjelesna aktivnost i zdravlje" povodom tjedna svjesnosti o usvajanju zdravih životnih navika u Hrvatskom savezu dijabetičkih udruga.
- Članak „Pripremite se na vrijeme za zimske aktivnosti“ objavljen u Glasilu Hrvatskog saveza dijabetičkih udruga: Dijabetes/slatki život, br. 6, prosinac 2019.

3. Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije

- Javnnozdravstvena akcija „Zdravom prehranom do zdravog života, jabukom do zdravlja“ u suradnji sa Ligom protiv raka (važnost pravilne prehrane u sprečavanju kroničnih nezaraznih bolesti). Distribucija letaka na temu zdravlja, jabuke i edukacija o pravilnoj prehrani (oko 400 sudionika). U sklopu akcije radio emisija na temu pravilne prehrane uz poziv sugrađanima da se odazovu na akciju "Svjetski dan šećerne bolesti" (predavač dr. sc. Želimir Bertić)
- Obilježavanje Svjetskog dana šećerne bolesti uz mjerenje šećera u krvi i krvnog tlaka, u suradnji s patronažnom djelatnosti (više lokacija u Bjelovaru: Zavod za javno zdravstvo, Opća bolnica Bjelovar, gradski korzo. Obuhvaćeno je 387 sudionika).

4. Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije

- Svjetski dani zdravlja (Dan srca, Dan šećerne bolesti,...) - edukativni štandovi na otvorenim i zatvorenim površinama uz zajedničko obilježavanje Svjetskog dana dijabetesa i Međunarodnog dana djece uz suradnju Volontera u parku, patronažne službe Doma zdravlja Slavonski Brod, djelatnika Odjela pedijatrije OB Slavonski Brod te Udruge djece oboljele od dijabetesa. Obilježavanje Dana šećerne bolesti promovirano je i u medijskom prostoru.
- Međunarodni dani - Dan srca i Dan šećerne bolesti - mjerenje tjelesne mase, visine, BMI, GUK; savjeti o zdravom načinu života koji su direktno vezani i uz prevenciju šećerne bolesti kao i njegove kontrole ukoliko je osoba već oboljela od spomenute bolesti.
- Prilikom obilježavanja sudjelovanje u prigodnim edukativnim objavama u medijskom prostoru (lokalne radijske i TV stanice, lokalni internet portali).
- Distribucija edukativnih letaka koji se tiču promicanja zdravog načina života na štandovima i u zdravstvenim ustanovama
- Distribucija edukativnih letaka u sklopu projekta Živjeti zdravo uz suradnju tima školske i adolescentne medicine po osnovnim školama.

5. Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

- 12 akcija ranog otkrivanja šećerne bolesti u radno aktivnoj populaciji i jedna u općoj populaciji. Aktivnosti su provedene u gradu Dubrovniku i općinama Konavle i Dubrovačko primorje. Sudjelovale su 302 osobe. Osim mjerenja šećera u krvi, napravljena su antropometrijska mjerenja s izračunom indeksa tjelesne mase. Sudionici su ispunili upitnik za procjenu rizika od šećerne bolesti tip 2. Savjete i preporuke uz podjelu edukativno-promotivnih materijala pružale su liječnice specijalistice javnog zdravstva i nutricionistkinja.

6. Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije

- U Savjetovaštu za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine provodi se analiza sastava tjelesne mase, određuju vrijednosti kolesterola i šećera u kapilarnoj krvi, vrijednosti krvnog tlaka te određuje ukupni kardiovaskularni rizik uz savjetovanje liječnika i nutricionista.
- U sklopu savjetovašta provode se program poduke „Život sa šećernom bolešću“ namijenjen osobama oboljelim od šećerne bolesti i članovima njihovih obitelji te osobama s povećanim

rizikom za razvoj šećerne bolesti. U suradnji s Gradskom knjižnicom u Karlovcu organizirano je predavanje na kojem su građani upoznati s programom poduke a uspješna suradnja ostvarena je i s Karlovačkom ljekarnom (5 ljekarni) u kojima ljekarnici sve osobe sa šećernom bolešću informiraju o programu poduke u Zavodu i upućuju ih na savjetovanje.

- Obilježavanje Svjetskog dana šećerne bolesti (u suradnji sa Specijalnom bolnicom Duga Resa predavanje za građane na kojem su sudjelovali epidemiolog, dijabetolog i magistra farmacije)
- Na službenim stranicama Zavoda kao i na Facebook stranici Zavoda objava prigodnih informativnih tekstova uz medijsku popraćenost (lokalne radio i TV postaje).
- Povodom obilježavanja Svjetskog dana šećerne bolesti aktivnosti ranog otkrivanja šećerne bolesti u Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije te u Specijalnoj bolnici za produženo liječenje u Dugoj Resi. Oko 100 osoba provjerilo je razinu šećera u krvi.
- Akcija ranog otkrivanja šećerne bolesti provedene su i prilikom obilježavanja drugih značajnijih datuma (Svjetski dan hipertenzije, Svjetski dan srca, Svjetski dan moždanog udara) te se je na njih odazvalo oko 300 osoba. Organizirana je i akcija ranog otkrivanja šećerne bolesti u dvije gradske četvrti i odazvalo se oko 80 osoba.

7. Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije

- Dr. Vuljak-Vulić, predavanje za učitelje O. Š. Đurđevac o šećernoj bolesti - prisutno 54 učitelja. edukacija učenika 3. razreda osnovne škole na temu Skrivene kalorija - Značaj pravilne prehrane i njen utjecaj na rast i razvoj - predavanjima obuhvaćeno 453 učenika (42,6%).
- Kontinuirani rad Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine: ukupno 96 pregleda liječnika s analizom tjelesne mase; 60 potpunih savjetovanja s uključenim nutricionistom u savjetovanje i redovitim kontrolama.
- Kroz redoviti rad Savjetovališta za prekomjernu tjelesnu težinu i debljinu korisnici uče o zdravim prehrambenim navikama i o načinima za smanjenje rizika za razvoj kroničnih zaraznih bolesti.
- Obilježavanje Svjetskog dana srca 28. rujna 2019. - javnozdravstvena akcija na glavnom koprivničkom trgu - mjerenje težine, visine, određivanje indeksa tjelesne mase, mjerenje krvnog tlaka i određivanje vrijednosti GUK- a (kod 119 zainteresiranih građana).

8. Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije

- Edukacija opće populacije i osoba sa šećernom bolešću provođeni su sporadično, vezano za određene javnozdravstvene akcije kada su se obilježavali određeni dani; na prigodnim štandovima mjerenje tjelesne težine, krvnog tlaka i šećera u krvi. Na taj način obilježen je i Svjetski dan šećerne bolesti. Edukacija je provođena i kroz gostovanja naših liječnika specijalista u radio emisijama vezanima za temu šećerne bolesti.
- Predmetnim akcijama na terenu obuhvaćano je otprilike stotinjak sudionika po provedenoj akciji.

9. Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

- Radionica „Čimbenici rizika za kardiovaskularne i druge kronične bolesti“ za članove Udruge slijepih Međimurske županije (prisustvovalo 18 članova udruge)
- Predavanje i radionica na temu “Čimbenici rizika za bolesti srca i krvnih žila” te “Važnost redovite tjelesne aktivnosti i pravilne prehrane za dug i kvalitetan život” zaposlenike Osnovne škole Podturen (30-ak sudionika)
- Kontinuirani rad Savjetovališta za prevenciju i tretman prekomjerne tjelesne težine debljine - 451 usluga pregleda, savjetovanja i preporuka od strane liječnika i nutricioniste uz brojne dodatne usluge
- Radionica za zdravstvene djelatnike “Mjesec mjerenja” (40-ak sudionika)
- Obilježavanje Svjetskog dana šećerne bolesti - radionice na temu zdrave prehrane, važnosti tjelesne aktivnosti, odnosno prevencije i kontrole šećerne bolesti (radionice za djecu i kviz za odrasle)

10. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

- Savjetovanište za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine - redovita i povremena savjetovanja stanovništva o šećernoj bolesti, individualna i četiri grupna savjetovanja
- Tijekom 2018. godine izvršeno 961 mjerenje GUK-a
- 2630 edukativnih brošura podijeljeno u čekaonicama zdravstvenih ustanova i tijekom javnih akcija

11. Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije

- Javnozdravstvene akcije povodom Svjetskog dana zdravlja (Požega, Pakrac, Pleternica, Kutjevo, Velika, Čaglin) i Svjetskog dana srca (Požega, Pakrac) - utvrđivanje vrijednosti šećera u krvi te druge rizične čimbenike vezano uz razvoj šećerne bolesti uz savjetovanje. Svako od aktivnosti na svakom punktu je pristupilo 50-150 sugrađana (tijekom godine oko 1.000 sugrađana). U provedbi aktivnosti uz ZJZ sudjelovala je patronažna služba, studenti MEF Zagreb, učenici Medicinske škole Pakrac te nevladine udruge.
- U Zavodu za javno zdravstvo PSŽ djeluje Savjetovanište „Centar zdravlja“. Namijenjeno je osobama povišenog rizika za razvoj šećerne bolesti te uključuje i mogućnost šestomjesečnog programa promjene životnog stila, besplatno za osobe povećanog rizika. Tijekom protekle godine 40-ak osoba je prošlo kratke konzultacije u Savjetovaništu.

12. Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije

- Mjerenje šećera u krvi na sljedećim lokacijama: Rijeka na Korzu, povodom obilježavanja Svjetskog dana zdravlja, u Jušićima, povodom održavanja trail-utrke „Noćna Rika“ (47 osoba), aktivnosti tijekom čitavog mjeseca svibnja, pod motom „Svibanjska inventura zdravlja“ u suradnji s DZ PGŽ, mjerenja tlaka i šećera, tribine za građane i sportske aktivnosti u nekoliko gradova u PGŽ (Crni Lug, Brod Moravice, Mrkopalj, Skrad, Ravna Gora, Lokve, Fužine, Brod na Kupi, Opatija, Rab, Mali Lošinj), Rijeka na Korzu povodom obilježavanja Svjetskog dana sporta te obilježavanja Svjetskog dana srca i Međunarodnog dana starijih osoba, u Cresu na Trgu Frane Petrića povodom obilježavanja Svjetskog dana srca i Međunarodnog dana starijih osoba
- Tribine, predavanja i sl. na sljedećim lokacijama: Tribina povodom obilježavanja „Svjetskog dana hipertenzije“ i „Europskog dana debljine“, Rijeka, U sklopu projekta „Sportska rekreacija građana starije životne dobi“ kojeg provode RSS, NZJZPGŽ i Matica umirovljenika Grada Rijeke održano predavanje „Prevencija dijabetesa“, mjerenje šećera u krvi (25 osoba), U sklopu projekta „Rijeka zdravi grad“ održano je predavanje „Edukacijom do boljeg zdravlja u starijoj dobi“

13. Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije

- dva predavanja na temu šećerne bolesti za osobe starije životne dobi (obuhvaćeno 120 osoba)
- tri javnozdravstvene akcije s mjerenjem GUK-a u općoj populaciji iznad 50 godina (200 sudionika)

14. Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

- Savjetovanište za prevenciju nezaraznih bolesti u Splitu – preventivni pregledi uz određivanje razine glukoze u krvi (natašte) za ukupno 117 osoba
- Savjetovanište za prevenciju nezaraznih bolesti u HE Sinj – preventivni pregledi uz određivanje razine glukoze u krvi (natašte) za ukupno 214 osoba.
- Javnozdravstvena akcija i zdravstveno savjetovanje u tvrtki prijatelj zdravlja „Ericsson Nikola Tesla“ - preventivni pregledi uz određivanje razine glukoze u krvi (natašte) za ukupno 63 osobe.
- Javnozdravstvene akcije „Dan svjesnosti o zatajenju srca“ i „Svjetski dan hipertenzije“ – određivanje razine glukoze u krvi kod 15 osoba.
- Zdravstveno savjetovanje i anketiranje članova Udruge veterana 6. Domobranske pukovnije, kad je pregledano ukupno 18 osoba.

- Aktivnosti u sklopu Svjetskog dana srca – kod ukupno 448 osoba izvršeno je određivanje razine glukoze u kapilarnoj krvi.

15. Nastavni zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije

- Javnozdravstvena akcija povodom Međunarodnog dana šećerne bolesti organizirana u 10 mjesta u županiji (Rogoznica, Betina, Vodice, Skradin, Drniš, Tribunj, Knin, Zaton, dvije lokacije u Šibeniku); mjerenje šećera u krvi i krvnog tlaka. Ukupno je sudjelovalo 800 ljudi.

16. Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije

- U Savjetovalištu za prevenciju rizika povezanih s prehranom obrađeno je 7 osoba s dijagnosticiranom šećernom bolesti te 52 nove osobe s problemom debljine u 2019. godini, od ukupno 202 osobe koje su koristile usluge savjetovališta.
- Savjeti/leci/testiranje šećera u kapilarnoj krvi kod 370 osoba (48 uz varaždinski polumaraton, 125 uz festival nordijskog hodanja i pješačenja, istoimeni event u Trakošćanu 100 osoba, 90 osoba kroz „Živjeti zdravo“ akcije na području Novog Marofa , što s ovih 52 iz savjetovališta iznosi ukupno 422 osobe u 2019. godini.

17. Zavod za javno zdravstvo Virovitičko-podravske županije

- Edukacije: Dnevni boravak Crvenog križa Virovitica - Udruga dijabetičara Virovitice održala svečanu sjednicu, Slatina - obilježavanje Svjetskog dana šećerne bolesti, uručene zahvalnice dugogodišnjim suradnicima slatinske Dijabetičke udruge, „Obitelj i šećerna bolest“ za oko 50 sudionika
- Aktivnosti ranog otkrivanja na sljedećim lokacijama: Javno zdravstvena akcija ispred Gradske knjižnice i čitaonice i u “KTC-u” u Virovitici, u učeničkom domu u Virovitici, na Svjetski dan šećerne bolesti Gradskoj tržnici i prostorijama Udruge umirovljenika u Virovitici, U Pitomači besplatno mjerenje razine šećera u krvi za sve građane, U Slatini patronažne medicinske sestre Doma zdravlja Virovitičko-podravske županije, u suradnji sa članicama Dijabetičke udruge Slatina, krvni tlak i šećer u krvi mjerile su u prostorijama Gradskog crvenog križa i na slatinskoj tržnici - ukupno obuhvaćeno preko 500 osoba

18. Zavod za javno zdravstvo Zadar

- Javnozdravstvena akcija u sklopu Projekta „Prevencija kroničnih nezaraznih bolesti u Zadarskoj županiji“ održana za Mjesni odbor Arbanasi (39 sudionika), Plovanija (14 sudionika) i Smiljevac (22 sudionika) - organizirano mjerenje tlaka, šećera i izračun BMI uz podjelu brošura o prevenciji i ranom otkrivanju dijabetesa i kroničnih nezaraznih bolesti.
- Predavanje za javnost u sklopu Projekta „Prevencija kroničnih nezaraznih bolesti u Zadarskoj županiji“ s temom „Nacionalni preventivni programi u Zadarskoj županiji, provedba i rezultati“. Predavanjima je prisustvovalo 20-ak osoba.

19. Sveučilišna klinika Vuk Vrhovac, KB Merkur, Referentni centar MZ za šećernu bolest

- Povodom dana šećerne bolesti predavanje u Zaboku za opću populaciju, osobe sa šećernom bolešću i zdravstvene profesionalce Krapinsko zagorske županije (80 sudionika)
- edukacija novootkrivenih bolesnika o prehrani, terapiji, tjelovježbi i brizi za stopalo. Edukacija se dokumentira kroz BIS sustav u svim ustanovama koje ga imaju.

20. Društvo za dijabetes, endokrinologiju i bolesti metabolizma HUMS-a

- edukacija novootkrivenih bolesnika o prehrani, terapiji, tjelovježbi i brizi za stopalo. Edukacija se dokumentira kroz BIS sustav u svim ustanovama koje ga imaju.
- sudjelovanje u javnozdravstvenim akcijama mjerenja glikemije, tlaka i tjelesne težine te savjetovanju o prehrani u okviru aktivnosti HUMS-a za dan oboljelih od dijabetesa te u listopadu na otoku Visu.

21. Hrvatski savez dijabetičkih udruga

- Tjedan svjesnosti o dijabetesu – edukacija i mjerenje šećera u krvi, krvnog tlaka i ITM (analiza tjelesnog sastava), uz savjete stručnjaka i distribuciju edukativnih materijala
- 14. kongres osoba sa šećernom bolešću Hrvatske (250 sudionika)
- Edukativno-rekreativni kamp za djecu i mlade sa šećernom bolešću (27 djece)
- Radionica za roditelje i djecu oboljelu od šećerne bolesti na Sljemenu (50 sudionika)
- Edukativna radionica za oboljele od tipa 2 šećerne bolesti na Sljemenu (44 sudionika)
- Obilježavanje Svjetskog dana šećerne bolesti - niz promotivnih aktivnosti (besplatno mjerenje šećera u krvi i krvnog tlaka u centru Zagreba, analiza tjelesnog sastava, video prezentacija s osnovnim i jasnim informacijama o dijabetesu, šetnja za zdravlje središtem Zagreba)
- Organizacija konferencije za medije povodom Svjetskog dana šećerne bolesti s temom utjecaja ishoda liječenja oboljelih od šećerne bolesti na kvalitetu života cijele obitelji u suradnji sa Sveučilišnom klinikom Vuk Vrhovac, KB Merkur
- Predavanja u prostorijama Hrvatskog saveza dijabetičkih udruga - predavanja za šire građanstvo u cilju prevencije dijabetesa i bolje samokontrole oboljelih
- Ciklus predavanja o dijabetičkom stopalu – edukacija s praktičnim uputama oboljelima i njihovim obiteljima u suradnji sa dijabetičkim udrugama (10ak predavanja)

Aktivnosti u svezi upravljanja ljudskim resursima (**točka 5.5. Nacionalnog programa**) provođene se u okviru aktivnosti Sveučilišne klinike Vuk Vrhovac, KB Merkur, Referentnog centra MZ za šećernu bolest koji je proveo dodatnu analizu ljudskih resursa u djelatnosti dijabetologije te Ministarstvu zdravstva uputio zahtjev za proširivanje i nadopunu istih.

U okviru definiranja edukacijskih modula i kurikuluma usklađenih sa međunarodnim smjernicama (**točka 5.6. Nacionalnog programa**) tijekom 2019.g. je održano tri simpozija u organizaciji Društva za dijabetes i bolesti metabolizma sestara i Društva liječnika na kojima je educirano oko 300 sestara. Pod okriljem Sveučilišne klinike Vuk Vrhovac, KB Merkur, Referentnog centra MZ za šećernu bolest preveden je IDF kurikulum za specijalizacije medicinskih sestara iz područja dijabetologije te je održan tečaj „Step by step“ za medicinske sestre primarne, sekundarne i tercijarne ZZ o prevenciji i zbrinjavanju dijabetičkog stopala. Tečaju prisustvovalo 102 medicinske sestre iz RH te je dodatno 5 medicinskih sestara educirano na Klinici tijekom 5 radnih dana.

U svezi ranog otkrivanja šećerne bolesti u trudnoći (**točka 5.8. Nacionalnog programa**) Referentni centar za ginekologiju MZ dostavio je izvještaj da su sve aktivnosti obuhvaćene smjernicama.

U cilju dodatnog uvida u rano otkivanje šećerne bolesti u općoj populaciji i trudnica te praćenja bolesnika sa šećernom bolešću (**točke 5.7., 5.8. i 5.9. Nacionalnog programa**) Hrvatski zavod za javno zdravstvo proveo je analizu panela (preventivni, trudnički i paneli kroničnih bolesnika – šećerna bolest). Rezultati ukazuju da je u 2019. godini kod 173980 pacijenata napravljen preventivni pregled, a njih 69160 bili su stariji od 50 godina. Od ukupnog broja pacijenata kod njih 6276 dijagnosticirana je šećerna bolest, dok je među osobama starijima od 50 godina zabilježeno 5587 slučajeva s šećernom bolešću. Trudničkim panelom bilo je obuhvaćeno 42611 trudnica a kod njih 1301 zabilježena je šećerna bolest. U panelu kroničnog bolesnika evidentirano je 96710 osoba, a za nešto više od 85 posto njih dostupne su informacije o indeksu tjelesne mase, ukupnom kolesterolu i sistoličkom tlaku. Podatak o postotku HbA1c dostupan je kod 64% pacijenata, provedenost pregleda stopala i rezultat nalaza kod 46% pacijenata, dok su najmanje pacijenata ima evidentiranu provedenost pregleda očiju i rezultat nalaza koji je zabilježen u 17% pacijenata.

U okviru aktivnosti Sveučilišne klinike Vuk Vrhovac, KB Merkur, Referentnog centra MZ za šećernu bolest održan je tjedan svjesnosti o šećernoj bolesti 11.-15.11.2019. u okviru kojeg su bili otvoreni dodatni termini na koje su se mogli naručiti pacijenti koji dugo nisu bili na kontroli ili uopće nisu bili kontrolirani od strane dijabetologa ili na prisutnost kroničnih komplikacija bolesti. Obavljeno je dodatnih: 60 prvih pregleda dijabetologa, 64 oftalmološka pregleda, 10 pacijenata je bilo obrađeno u ambulanti za dijabetičko stopalo, 60 UZV štitnjače, 8 dopler arterija nogu, 16 UZV srca, 8 ergometrija,

20 doplera karotida i vertebralnih arterija, 12 slikanja s optičkom koherentnom tomografijom (OCT). Dodatno je organizirana javnozdravstvena akcija otkrivanja dijabetičke retinopatije u Udruzi dijabetičara Cres-Lošinj na otoku Lošinju 04.studenog 2019.godine te je pregledano 39 osoba sa šećernom bolešću.

Stupanj dovršenosti pojedinih aktivnosti prikazan je u tablici u nastavku, uz napomenu da povratne informacije nismo uspjeli prikupiti od svih dionika. Izvještaje niti nakon ponovljenih upita nisu dostavili Hrvatsko društvo za dijabetes i bolesti metabolizma te Hrvatsko društvo za endokrinologiju i dijabetologiju kao i Županijski zavodi za javno zdravstvo Istarske, Vukovarsko-srijemske i Ličko-senjske županije.

Legenda:

izvršeno	djelomično izvršeno	nije izvršeno	planirano

Točka	Naziv točke	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Izvršitelj	Suradnici	Indikator	Koordinator
5.1	donošenje smjernica za organizaciju zdravstvene zaštite uz definiranje razina skrbi i ovlasti uz poticanje „diabetes-friendly“ obiteljskih liječnika unutar grupnih praksi							Referentni centar MZ, HZZO	stručna društva HLZ	donesene smjernice	Sveučilišna klinika Vuk Vrhovac
5.2	donošenje/ revizija stručnih smjernica/algoritama za liječenje bolesnika na primarnoj i specijalističkoj razini							Referentni centri MZ	stručna društva HLZ	donesene revidirane stručne smjernice/algoritmi za liječenje bolesnika na primarnoj i specijalističkoj razini	HSDU
5.3.	unapređenje interoperabilnosti							HZJZ, HZZO, Referentni centar MZ	stručna društva HLZ	dijabetes paneli prilagođeni zakonskoj regulativi o obavezi prijave podataka uz osiguran prihvata podataka	HZZO
5.3.1.	prilagodba dijabetes panela zakonskoj regulativi o obavezi prijave podataka						HZJZ, HZZO, Referentni centar MZ				
5.3.2.	prihvata podataka iz panela unutar primarne zdravstvene zaštite (dijabetes, preventivni, patološka trudnoća) u CroDiab registar uz postizanje odgovarajućeg obuhvata u cilju unapređenja nadzora nad učinkovitošću zdravstvene zaštite osoba sa šećernom bolesti						HZJZ, HZZO, Referentni centar MZ				

5.4.	provođenje edukacije opće populacije i osoba sa šećernom bolešću							Referentni centri MZ, HZJZ, ZJZ	stručna društva HLZ, HSDU, udruge osoba sa šećernom bolešću, HFD, Ljekarnici	broj edukacija opće populacije i osoba sa šećernom bolešću	Referentni centar za dijabetes MZ Sveučilišna klinika Vuk Vrhovac
5.5.	upravljanje ljudskim resursima u zdravstvenoj zaštiti osoba sa šećernom bolešću							HZJZ, HZZO, Referentni centri MZ	stručna društva HLZ	izrađena analiza	HZJZ
5.5.1.	analiza stanja i potreba						HZJZ, HZZO, Referentni centri MZ				
5.6.	definiranje edukacijskih modula i kurikuluma usklađenih sa međunarodnim smjericama						Referentni centri MZ, MZ	stručna društva HLZ, HFD, Ljekarnici	edukacijski moduli i kurikulumi usklađeni sa međunarodnim smjericama		
5.6.1.	osiguravanje organizacijskih/ regulatornih preuvjeta na temelju stručnih analiza i osiguranih financijskih sredstava						MZ, HZZO	HZJZ, Referentni centri MZ	definirani nositelji edukacija i plan resursa		
5.6.2.	izrada plana aktivnosti za dodatnu edukaciju kadrova						Referentni centri MZ, MZ	stručna društva HLZ, HFD, Ljekarnici	izrađen plan dodatne edukacije		
5.6.3.	dodatna edukacija kadrova						Referentni centri MZ, MZ	stručna društva HLZ, HFD, Ljekarnici	broj osoba obuhvaćen edukacijom		
5.6.4.	procjena potreba i mogućnosti uvođenja podijata i specijalizacija prvostupnica sestrinstva uz procjenu potrebnih resursa						Referentni centri MZ, MZ	stručna društva HLZ	Izrađena analiza potreba i mogućnosti		

5.7.	rano otkrivanje šećerne bolesti u općoj populaciji starijoj od 50 godina i stanovnika mlađih od 50 godina sa prisutnom prekomjernom tjelesnom težinom ili debljinom i dodatnim čimbenicima rizika							ugovoreni liječnici opće/obiteljske medicine	udruge osoba sa šećernom bolešću, HSDU, HFD, ljekarnici	broj ugovorenih liječnika opće/obiteljske medicine koji provode skrining i obuhvat opće populacije +50 i <50 godina u povećanom riziku
5.8.	rano otkrivanje šećerne bolesti u trudnoći							ugovoreni primarni ginekolozi	udruge osoba sa šećernom bolešću, HSDU, HFD, ljekarnici	obuhvat trudnica
5.9.	praćenje bolesnika (indikatora kvalitete skrbi) uz prijavljivanje bolesnika u CroDiab registar							ugovoreni liječnici obiteljske medicine, liječnici dijabetolozi		broj bolesnika sa dostupnim podacima o trajanju bolesti, indeksu tjelesne mase, HbA1c, vrijednostima tlaka i lipida te provedenosti pregleda fundusa oka i stopala